

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/17/2020
Identifikačné číslo spisu: 1218206084
Dátum vydania rozhodnutia: 02.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Anna Marková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1218206084.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Združenie pre podporu ekologických palív, so sídlom Štefánikova 5, 81106 Bratislava, IČO: 50 578 472, zastúpeného Bardač s. r. o., so sídlom Lovinského 22, 811 04 Bratislava, IČO: 47 243 252, proti žalovanému SLOVNAFT, a.s., so sídlom Vlčie hrdlo 1, 824 12 Bratislava, IČO: 31 322 832, zastúpenému RUŽIČKA AND PARTNERS s.r.o., Výsoká 2/B, 811 06 Bratislava, IČO: 36 863 360, o zaplatenie 114.755,24 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 51Cb/172/2018, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/158/2019-619 z 30. septembra 2019, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného o d m i e t a .
- II. Žalobca m á voči žalovanému n á r o k na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 51Cb/172/2018-461 z 30. novembra 2018 (ďalej aj „rozsudok pre zmeškanie žalovaného“ alebo „kontumačný rozsudok“), vydaným podľa ust. § 273 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v platnom znení (ďalej aj „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“), zaviazal žalovaného povinnosťou zaplatiť žalovanému 114.755,24 eura s 9% úrokom z omeškania ročne z uvedenej sumy od 6. októbra 2017 do zaplatenia, paušálnu náhradu nákladov 40 eur, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Rozsudok podľa doložky právoplatnosti a vykonateľnosti nadobudol právoplatnosť 22. decembra 2018 a vykonateľnosť 27. decembra 2018.

2. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 51Cb/172/2018-589 z 29. júla 2019 návrh žalovaného na zrušenie kontumačného rozsudku zamietol. Konštatoval, že žalovaný neuniesol dôkazné bremeno preukázania vážnych ospravedlniteľných dôvodov, pre ktoré zmeškal lehotu na podanie vyjadrenia k doručenej žalobe, preto neboli splnené podmienky na zrušenie kontumačného rozsudku podľa § 277 ods. 1 CSP.

3. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. S

odkazom na ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP uznesenie súdu prvej inštancie považoval za vecne správne a stotožnil sa s jeho dôvodmi. Uviedol, že ak právny zástupca žalovaného nedodrжал lehotu (na vyjadrenie sa k žalobe, pozn. dovolacieho súdu) určenú súdom, nemôže to ísť na ťarchu súdu; súd ani žalobca nemôžu zodpovedať za pasivitu žalovaného. Odvolací súd neprijal ako relevantnú a korektnú námietku zaujatosti sudcu súdu prvej inštancie uvedenú v odvolaní, vyvodzovanú z časovej chronológie postupu súdu v prvoinštanačnom konaní, žalovaným hodnotenej ako nie obvyklej. Súdom prvej inštancie určenú (sudcovskú) lehotu na vyjadrenie, a to do 15 dní od doručenia žaloby, odvolací súd vyhodnotil ako primeranú. Uviedol, že žalovaný ani nepožiadaval o predĺženie súdom určenej lehoty a k žalobe sa vyjadril až po doručení kontumačného rozsudku. Správanie žalovaného v posudzovanom prípade tak podľa názoru odvolacieho súdu odporuje zásade „vigilantibus iura scripta sunt“, podľa ktorej práva patria bdelym (pozorným, ostrážitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. O náhrade trov odvolací súd rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 2 CSP.

4. Uznesenie odvolacieho súdu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) napadol žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolaním, ktorým sa domáhal, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil tak, že uznesenie súdu prvej inštancie zmení a kontumačný rozsudok súdu prvej inštancie zruší, alebo aby napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil. Zároveň dovolateľ podal návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 444 ods. 1 CSP) do právoplatného rozhodnutia dovolacieho súdu o podanom dovolaní s odôvodnením, že v dôsledku napadnutého rozhodnutia je žalovaný povinný zaplatiť peňažnú sumu žalobcovi, hoci „ide o ústavne neudržateľnú povinnosť žalovaného“ a hrozí mu jej nútený výkon.

5. Dovolateľ vymedzil dôvody dovolania podľa ust. § 420 CSP tak, že napadnuté rozhodnutie porušilo jeho základné práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“), keďže rozhodoval vylúčený sudca a súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6. Uviedol, že žaloba vedúca k vydaniu kontumačného rozsudku bola podaná na Okresný súd Bratislava II 11. júla 2018, žalovanému bola doručená na vyjadrenie 29. októbra 2018, t. j. 11 dní po podaní žaloby a bola mu poskytnutá 15-dňová lehota na vyjadrenie. Informáciu o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku súd prvej inštancie oznámil na úradnej tabuli 21. novembra 2018, t. j. 8 dní po uplynutí lehoty na vyjadrenie k žalobe a rozsudok pre zmeškanie vydal 30. novembra 2018, t. j. 9 dní po oznámení o jeho verejnom vyhlásení. Kontumačný rozsudok, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi predmetnú peňažnú sumu s príslušenstvom, bol žalovanému doručený 6. decembra 2018, teda 6 dní od jeho verejného vyhlásenia. Návrh na zrušenie kontumačného rozsudku podal žalovaný 9. decembra 2018, o ktorom súd prvej inštancie rozhodol 29. júla 2019, t. j. po 133 dňoch. Žalovaný podal 15. augusta 2019 proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie odvolanie odôvodnené aj tým, že „sú nevyvrátiteľné pochybnosti o nezaujatosti súdu, čo automaticky vylučuje sudcu z prejednávania a rozhodnutia veci a spôsobuje taký nedostatok v postupe a rozhodovaní súdu, pre ktorý musí byť rozhodnutie zrušené“. Podľa dovolateľa sa však odvolací súd v napadnutom rozhodnutí vôbec týmto odvolacím dôvodom (§ 365 ods. 1 písm. c/ CSP) o „zaujatosti súdu“ nezaoberal. Uvedená zaujatosť podľa dovolateľa vyplýva „už pri náhľade na jednotlivé lehoty, v ktorých Okresný súd Bratislava II v tejto veci vykonával jednotlivé úkony“. Podľa dovolateľa „je zrejmé, že obvyklými lehotami Okresného súdu Bratislava II... sú mesiace“, čomu nezodpovedá postup tohto súdu súvisiaci s vydaním kontumačného rozsudku proti žalovanému. Odvolací dôvod o zaujatosti súdu podľa § 365 ods. 1 písm. c/ CSP odvolací súd neposudzoval, pričom za také posúdenie podľa dovolateľa nie je možné považovať to ako odvolací súd (v ods. 7 odôvodnenia napadnutého uznesenia - pozn. dovolacieho súdu) subjektívne hodnotí osobu právneho zástupcu žalovaného. Odvolací súd uviedol v napadnutom rozhodnutí nesprávne poučenie o neprípustnosti dovolania. Zákonnou úpravou požadované limity spravodlivého súdneho konania podľa dovolateľa neboli zo strany odvolacieho súdu dodržané, čo sa odrazilo v absencii náležitého odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, došlo k odňatiu možnosti žalovanému konať pred súdom a tým k naplneniu

dovolacieho dôvodu podľa ust. § 420 písm. f/ CSP.

7. Ďalší dovolací dôvod podľa § 420 písm. e/ CSP žalovaný videl v tom, že pokiaľ vo svojom odvolaní vyjadril pochybnosti o „nezaujatosti Okresného súdu Bratislava II v tejto veci“, pričom uviedol objektívne skutočnosti vyplývajúce zo samotného konania a postupu Okresného súdu Bratislava II a zo štatistických údajov Ministerstva spravodlivosti SR, tak odvolací súd v napadnutom rozhodnutí k týmto tvrdeniam uviedol, že ide o nekorektné správanie sa právneho zástupcu žalovaného. Uvedené podľa dovolateľa „vzbudzuje pochybnosti o tom, či absencia vysporiadania sa s týmto odvolacím dôvodom je iba náhodná“. Podľa dovolateľa subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Ak odvolací súd na argumentáciu odôvodňujúcu odvolací dôvod dovolateľa reaguje tak, že to považuje za nekorektné správanie strany, resp. jej zástupcu a následne sa súd odmietne akokoľvek venovať odvolaciemu dôvodu, navodzuje to objektívny dojem o osobnom negatívnom dotknutí sa sudcu, vnášajúci tak do veci prvok osobný, ktorý však do kategórie nestrannosti sudcu nepatrí“. Uvedené je podľa dovolateľa skutočnosťou takého charakteru a intenzity, že spochybňuje možnosť výkonu zákonom ustanovenej povinnosti sudcu rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne. Z toho dovolateľ dovodil, že „senát Krajského súdu v Bratislave rozhodujúci o napadnutom rozhodnutí týmto sám preukázal opodstatnenosť objektívnych pochybností o svojej nezaujatosti“. Preto je podľa dovolateľa napadnuté rozhodnutie vydané vylúčeným sudcom (senátom) a musí byť zrušené.

8. Dovolateľ ďalej ako samostatný dovolací dôvod s odkazom na § 432 CSP a pod nadpisom - arbitrárne právne posúdenie veci súdom, uviedol tvrdenie, že „hoci podľa ustanovenia § 421 ods. 2 CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie (§ 357 písm. h/ CSP), žalovaný má za to, že toto dovolanie proti Napadnutému rozhodnutiu je automaticky prípustné aj podľa § 421 ods. 1 CSP, keďže už je prípustné podľa § 420 CSP“.... „Preto, ak dovolanie je prípustné podľa § 420 CSP, už je oprávnenie na uskutočňovanie dovolacieho prieskumu dané a nie je a ani nemôže byť preto rozhodujúce, či je dané aj podľa § 421 CSP a naopak“. Arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu podľa dovolateľa spočíva v tom, že pokiaľ súd prvej inštancie vec právne posúdil tak, že môže rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie v zmysle § 273 CSP a odvolací súd v napadnutom rozhodnutí toto rozhodnutie potvrdil, tak ide o nesprávne právne posúdenie veci. Rozsudok pre zmeškanie je podľa neho postavený na domnienke, že žalovaný nemá veľmi pravdepodobne žiadne argumenty proti správnosti skutkových tvrdení žalobcu. Využitie oprávnenia súdu rozhodnúť spor rozsudkom pre zmeškanie podlieha formálnym a materiálnym podmienkam. Na Okresnom súde Bratislava II prebieha viacero obdobných sporov so žalobcom, v ktorých bol žalovaný aktívny a v ktorých súd prvej inštancie vykonal pojednávania. Súdu preto bolo známe, že žalovaný sa proti týmto nárokom aktívne bránil. Ide o okolnosť, ktorú mal súd prvej inštancie posudzovať pri ústavne súladnom zohľadnení materiálnych podmienok pre vydanie kontumačného rozsudku. Keďže tak nevykonal, porušil právo strán sporu na spravodlivé konanie. Uvedená skutočnosť „umocňuje a dopĺňa aj pochybnosti o nezaujatosti súdu“.... „Komplikovanosť právnej otázky tkvejúcej v skutkovom stave veci je takou materiálnou záležitosťou, ktorú by mal súd nevyhnutne zohľadniť v rámci materiálnych podmienok pre vydanie Kontumačného rozsudku“.

9. K dovolaniu sa písomne vyjadril žalobca a označil ho za neprípustné. Zdôraznil, že k žiadnemu dôvodu zmätočnosti nedošlo. Poukázal na znenie ust. § 49 ods. 3 CSP, podľa ktorého dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti spočívajúce v postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti. Aj odvolací súd sa v odseku 7 napadnutého rozhodnutia súhrnne a postačujúco vyjadril k námietkam žalovaného. Relevantné pre rozhodnutie bolo len to, že žalovaný nezmeškal lehotu na podanie vyjadrenia k žalobe z ospravedliteľného dôvodu. V skutočnosti žalovaný dovolaním brojí proti samotnému rozsudku pre zmeškanie, hoci odvolanie proti nemu nepodal a využil len možnosť podať žiadosť o jeho zrušenie. O tejto žiadosti súd prvej inštancie ako aj odvolací súd podľa žalobcu rozhodli správne. Žalobca za nedôvodný označil aj návrh dovolateľa na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia odvolacieho súdu. Zvýraznil, že prípadnú exekúciu je možné viesť len na podklade rozsudku pre zmeškanie (odklad jeho vykonateľnosti však dovolateľ nenavrhuje) a nie na podklade napadnutého uznesenia. Navrhol, aby

bolo dovolanie žalovaného odmietnuté a aby bol žalovaný zaviazaný na náhradu trov dovolacieho konania.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP veta pred bodkočiarkou) viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť.

11. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex (CSP). Aj za účinnosti CSP je potrebné dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/10/2012, 7Cdo/92/2012 a 1Cdo/145/2018).

12. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Posúdenie, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

13. Vo vzťahu ku všetkým mimoriadnym prostriedkom platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

14. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/2003).

15. Uvedenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, len ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

16. Podľa ust. § 447 písm. c/ CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

17. Dovolateľ podal dovolanie podľa ust. § 420 písm. e/ a písm. f/ CSP a súčasne podľa § 421 ods. 1 CSP. Je potrebné uviesť, že ust. § 420 zakladá samostatne prípustnosť dovolania a rovnako samostatne zakladá prípustnosť dovolania aj § 421 CSP. Zákon medzi nimi neupravuje žiadnu súvislosť, a to ani

podmieňujúcu, ani vylučujúcu (pozri uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. PLz. ÚS 1/2018-22 zo dňa 25. apríla 2018).

18. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Podľa § 431 ods. 1 a 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

20. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

21. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa ust. § 357 písm. a/ až n/ CSP.

22. Podľa § 357 písm. h/ CSP, odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

23. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku uvedenej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dôvodom prípustnosti dovolania.

24. Vyššie citované ustanovenie § 420 CSP upravuje tzv. vady zmätočnosti a je nevyhnutné, aby dovolateľ v dovolaní jednoznačne uviedol, ktorou z vád zmätočnosti uvedenou pod písm. a/ až f/ je podľa jeho názoru rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, poznačené a zároveň je jeho (procesnou) povinnosťou podľa ust. 431 ods. 2 CSP uviesť, v čom konkrétne táto vada spočíva.

25. V danom prípade žalobca v dovolaní namietol vadu zakotvenú v ust. § 420 písm. f/ CSP, spočívajúcu v nesprávnom procesnom postupe súdu, ktorým mal dovolateľovi znemožniť, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

26. Pod pojmom nesprávny procesný postup je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorý je v rozpore so zákonom. Aby bola daná prípustnosť dovolania, musí súd svojim nesprávnym procesným postupom znemožniť strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, ktoré jej priznáva zákon. Medzi tieto procesné práva patria v zmysle judikatúry najvyššieho súdu napr.: právo vykonávať procesné úkony vo

formách stanovených zákonom, právo nazerať do spisu a robiť si z neho výpisky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a ku všetkým vykonaným dôkazom, právo byť predvolaný na súdne pojednávanie, právo strany konať pred súdom vo svojom materinskom jazyku, alebo v jazyku, ktorému rozumie, právo na to, aby bol strane rozsudok doručený do vlastných rúk. Naopak medzi tieto práva nepatrí právo strany sporu na to, aby súd akceptoval jej procesné návrhy, aby súd rozhodol v súlade s predstavami strany sporu, alebo aby súd odôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu.

27. K namietanej vade malo dôjsť nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu, a to nesprávnym právnym poučením o neprípustnosti dovolania. Z písomného vyhotovenia dovolaním napadnutého uznesenia je zrejmé, že odvolací súd skutočne uviedol nesprávne právne poučenie o tom, že dovolanie proti nemu prípustné nie je. Z ust. § 419 CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak to zákon pripúšťa. Zákonná úprava (§ 419 a nasl. CSP) pritom pripúšťa dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí, za ktoré sa považuje aj rozhodnutie potvrdzujúce uznesenie o zamietnutí návrhu na zrušenie kontumačného rozsudku, a to z dôvodov zmätočnosti vymedzených v ust. § 420 CSP. Samotné nesprávne právne poučenie o (ne)možnosti podať dovolanie, uvedené v písomnom vyhotovení rozhodnutia odvolacieho súdu napadnutého dovolaním, však nespôsobuje reálnu ani právnu nemožnosť tento mimoriadny opravný prostriedok účinne použiť. Preto vytýkaný procesný postup odvolacieho súdu, resp. jeho nesprávnosť, bez ďalšieho nemal za následok znemožnenie žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Svedčí o tom napokon samotné žalovaným podané dovolanie, ktorého prípustnosťou sa a priori odvolací súd zaoberá v tomto rozhodnutí.

28. Dovolateľ ďalej vytkol odvolaciemu súdu, že sa vôbec, resp. dostatočne nevysporiadal v odôvodnení napadnutého rozhodnutia s námietskou zaujatosti konajúceho sudcu súdu prvej inštancie, keď u dovolateľa pochybnosti o nestrannosti sudcu mala vyvolať ním opísaná časová postupnosť v konaní súdu pred a pri vydaní rozsudku pre zmeškanie žalovaného, v konfrontácii s dobou rozhodovania o jeho návrhu na zrušenie kontumačného rozsudku a pri porovnaní s ním uvádzanou štatisticky „obvyklou“ dobou rozhodovania súdom prvej inštancie. Je zrejmé, že dôvody vylúčenia sudcov sú upravené v § 49 ods. 1 až 3 CSP. Z ust. § 49 ods. 3 CSP vyplýva, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti. Takými okolnosťami sú aj námietky žalovaného uvedené v odvolaní. Podľa ust. § 53 ods. 3 veta pred bodkočiarkou CSP, ak sa námietka zaujatosti týka len okolností, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu alebo jeho rozhodovacej činnosti, súd na námietku zaujatosti neprihliada. Keďže v danom prípade sa odvolacie dôvody týkali tvrdenej zaujatosti sudcu súdu prvej inštancie vytýkanej výslovne len z hľadiska procesného postupu (rýchlosti) v konaní, nešlo o kvalifikovanú námietku zaujatosti (z dôvodov podľa § 49 ods. 1 a 2 CSP), na ktorú by súd mal a mohol prihliadnuť. Preto nie je v takomto prípade možné dôvodne vytýkať odvolaciemu súdu, že sa odvolacími dôvodmi spočívajúcimi v tvrdení o zaujatosti sudcu pre jeho procesný postup v konaní (§ 49 ods. 3 CSP) osobitne nezaoberal, ak súd na takú námietku zaujatosti neprihliada (§ 53 ods. 3 CSP). V tomto smere bola aj z hľadiska kritérií pre riadne odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 393 ods. 2 CSP) dostačujúca stručná zmienka v odôvodnení napadnutého uznesenia (ods. 7), z ktorej je možné vyrozumiť záver o irelevantnosti tvrdenia žalovaného o rozhodovaní vylúčeným sudcom cez okolnosti týkajúce sa len procesného postupu v konaní pred súdom prvej inštancie.

29. K námietke dovolateľa, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za nepreskúmateľné a arbitrárne, resp. nedostatočne odôvodnené, dovolací súd uvádza, že ani v tomto smere nezistil prípustný dovolací dôvod podľa ust. § 420 písm. f/ CSP. Z ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa ust. § 420 písm. f/ CSP. Nejde totiž o nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci „strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces“ (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/26/2017), pričom je potrebné poukázať aj na judikáty R 111/1998 a R 2/2016 v plnej miere aplikovateľné aj od 1. júla 2016

na konania podľa CSP. Podľa stále aktuálneho Stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 3. decembra 2015 (R 2/2016) nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku (teraz § 420 písm. f/ CSP). V prípade napadnutého uznesenia odvolacieho súdu nezistil dovolací súd tvrdené nedostatky odôvodnenia, ktoré by predstavovali jeho nepreskúmateľnosť v pre vec relevantných skutkových a právnych otázkach, podstatných pre rozhodnutie.

30. K arbitrárnosti a zjavnej neodôvodnenosti rozhodnutí všeobecných súdov sa vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky keď uviedol, že je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy. (II. ÚS 302/2019-44 z 20. februára 2020, ods. 17). O taký prípad však v danej veci nejde. Napadnuté uznesenie odvolacieho súdu potvrdzujúce rozhodnutie súdu prvej inštancie s ním tvorí jednotu, pričom vo výsledku z odôvodnenia oboch rozhodnutí nižších súdov sú dostatočne zrejmé dôvody (§ 236, § 393 ods. 2 CSP), pre ktoré nebolo návrhu žalovaného podanému podľa § 277 ods. 1 a 3 CSP vyhovené, keď ťažiskovým bol prijatý záver o nepreukázaní ospravedliteľného dôvodu zmeškania lehoty na vyjadrenie sa k žalobe (§ 273 CSP).

31. Ako bolo už vyššie uvedené (ods. 26), ani prípadné procesné pochybenie odvolacieho súdu neznamená automaticky existenciu dôvodov zmätočnosti rozhodnutia v zmysle § 420 písm. f/ CSP, pokiaľ nespĺňa všetky atribúty vyžadované právnou úpravou a to, že tento nesprávny procesný postup znemožnil strane realizovať jej patriace procesné práva a zároveň, že intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ide o prejav materiálneho nazerania na ochranu procesných práv. Dovolací súd v tých okolnostiach, ktoré žalovaný vymedzil v dovolaní ako dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f/ CSP, nezistil prípustnosť ani dôvodnosť dovolania.

32. K ďalšiemu dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. e/ CSP, a to, že napadnuté rozhodnutie vydal vylúčený sudca, resp. senát odvolacieho súdu, dovolací súd uvádza, že ani v tejto časti nezistil prípustnosť ani dôvodnosť dovolania. Dovolateľ vzniesol pochybnosti o nestrannosti sudcu/senátu odvolacieho súdu, ktorý vydal napadnuté uznesenie, preto, že v odôvodnení rozhodnutia sa vyjadril o nekorektnom postupe splnomocneného právneho zástupcu žalovaného. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia (ods. 7) však vyplýva, že odvolací súd žalovanej strane (výslovne právnemu zástupcovi žalovaného) v podstate vytýkal, že namiesto preukázania vecného, vážneho a ospravedliteľného dôvodu zmeškania súdom určenej primeranej lehoty na vyjadrenie sa k žalobe, vyvodzuje zaujatosť sudcu (súdu) poukazom na procesný postup (časový priebeh) v konaní pred súdom prvej inštancie, čo však netvorí kvalifikované dôvody vylúčenia sudcov (§ 49 ods. 3 CSP). Pokiaľ práve a len v týchto súvislostiach odôvodnenie napadnutého uznesenia uvádza, že správanie právneho zástupcu žalovaného je „nekorektné“, tak podľa dovolacieho súdu pod týmto pojmom je potrebné rozumieť nesprávny, chybný, čo sa výrazovo ani významovo nevyvíja obvyklým záverom hodnotiaceho úsudku súdu pretaveným do odôvodnenia vlastného rozhodnutia. To, že odvolací súd (senát) žalovanému vecne nevyhovel, ani to ako odôvodnil napadnuté rozhodnutie, netvorí kvalifikované dôvody námietky zaujatosti, na ktoré súd prihliada, keďže v danom prípade dovolateľ vytýka odvolaciemu súdu (senátu, jeho členom) rozhodovaciu činnosť (§ 49 ods. 3, § 53 ods. 3 CSP). Napokon ani dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

33. Dovolacím súdom nezostala nepovšimnutá aj určitá nekonzistentnosť dovolacích tvrdení o zaujatosti, ktorú žalovaný smeroval raz voči konajúcemu sudcovi, inokedy voči (okresnému) súdu. Uvedeným sa však dovolací súd nezaoberal vzhľadom na prijaté závery o neprípustnosti dovolania podľa ust. § 420 písm. e/ a f/ CSP.

34. Žiada sa dodať, že žalovaný v podstate nevysvetlil samotné zmeškanie súdom určenej primeranej lehoty na vyjadrenie sa k žalobe, ktorá okolnosť tvorí predmet rozhodovania súdu o návrhu podľa ust. § 277 ods. 1 CSP. Na druhej strane oproti svojmu odvolaniu uviedol v dovolaní nové okolnosti o „pracovnej vyťažnosti súdu, o štatistických údajoch MS SR o priemernej dĺžke súdneho konania v obchodných veciach, ktoré je viac ako 20 mesiacov...“. Na tomto mieste dovolací súd pripomína, že je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP) a nemôže sa zaoberať vecou z iných dôvodov, než ktoré už boli predmetom prieskumu v odvolacom konaní. Vzhľadom na samotný účel a význam dovolacieho konania dovolateľ musí celú argumentáciu a návrhy, ktoré považuje pre vec a konanie za významné, uplatniť a predostrieť už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom už len posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Dovolaním nie je možné obchádzať povinnosť vyčerpáť riadne opravné prostriedky na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to tak formálne, ako aj materiálne, t. j. vecne (argumentačne). Dovolateľ teda môže urobiť predmetom dovolania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol.

35. Súčasne je potrebné aj z hľadiska tvrdených dôvodov prípustnosti dovolania (§ 420 písm. e/, f/ CSP) zdôrazniť, že predmet rozhodovania na nižších súdoch bol iba návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie podľa § 277 ods. 1 CSP (t. j. ak žalovaný z ospravedlniteľných dôvodov zmeškal lehotu na podanie vyjadrenia podľa § 273 písm. a/ CSP), a nie odvolanie proti kontumačnému rozsudku z dôvodu, že neboli splnené podmienky na jeho vydanie (§ 356 písm. a/ CSP). Predmetom rozhodovania súdu o návrhu podľa § 277 ods. 1 CSP je zrušenie rozsudku pre zmeškanie podľa § 273 CSP ak žalovaný preukáže, že lehotu na vyjadrenie k žalobe zmeškal z ospravedlniteľných dôvodov a zmeškaný úkon (vyjadrenie k žalobe) doloží spolu s návrhom na zrušenie kontumačného rozsudku. Z hľadiska rozhodovania podľa ust. § 277 ods. 1 a 3 CSP nebol daný dôvod, aby sa v posudzovanej veci nižšie súdy zaoberali predpokladmi pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovaného (k tomu pozri napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5Obdo/50/2019 z 28. novembra 2019), preto ani z tohto hľadiska nebola zistená neúplnosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, ktorá by predstavovala zmätočnosť procesného postupu odvolacieho súdu v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

36. Dovolateľ napokon uviedol dovolacie dôvody podľa § 432 (§ 421) CSP, týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia veci. V prípade napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu je však dovolací prieskum a priori vylúčený úpravou v § 421 ods. 2 CSP, podľa ktorého dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. Ustanovenie § 357 písm. h/ CSP stanovuje, že odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie. Práve takým je prípad posudzovaného uznesenia odvolacieho súdu napadnutého (nepřípustným) dovolaním žalovaného. Civilný sporový poriadok z dôvodu vyriešenia právnej otázky podľa § 421 CSP pripúšťa podať dovolanie len proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým sa rozhodlo vo veci na uznanie cudzieho rozhodnutia, vo veci na uznanie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia a vo veciach výkonu cudzieho rozhodnutia (§ 357 písm. o/ CSP). Preto aj v tejto časti dovolania boli splnené podmienky pre jeho odmietnutie ako neprípustného podľa ust. § 447 písm. c/ CSP.

37. Nesprávny je napokon aj názor dovolateľa, podľa ktorého „...dovolanie proti Napadnutému rozhodnutiu je automaticky prípustné aj podľa § 421 ods. 1 CSP, keďže už je prípustné podľa § 420 CSP“.... „Preto, ak dovolanie je prípustné podľa § 420 CSP, už je oprávnenie na uskutočňovanie dovolacieho prieskumu dané a nie je a ani nemôže byť preto rozhodujúce, či je dané aj podľa § 421 CSP a naopak“. Prípustná je kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 CSP a § 421 CSP (uznesenie Veľkého senátu Najvyššieho súdu SR z 21. marca 2018, sp. zn. 1VCdo/1/2018), avšak ako bolo už vyššie vysvetlené vyššie (ods. 17), ustanovenie § 420 zakladá samostatne prípustnosť dovolania a rovnako samostatne zakladá prípustnosť dovolania aj § 421 CSP. Zákon medzi nimi neupravuje žiadnu súvislosť, a to ani podmieňujúcu, ani vylučujúcu. Preto je nevyhnutné posudzovať prípustnosť dovolania samostatne podľa § 420 CSP a samostatne podľa § 421 CSP.

38. Dovolací súd len pre úplnosť (obiter dictum) uvádza, že v prípade dovolania, prípustnosť ktorého vyvodzuje dovolateľ z § 421 ods. 1 CSP, je viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) určujúca. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky. V danom prípade dovolateľ relevantne nevymedzil právnu otázku, ktorú by bolo možné podradiť pod niektoré písmeno ust. § 421 ods. 1 CSP spôsobom vyplývajúcim z ust. § 432 ods. 2 CSP, podľa ktorého sa dovolací dôvod vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Z ust. § 421 ods. 1 CSP vyplýva, že musí ísť o právnu otázku kľúčovú, teda od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Touto otázkou však nebola otázka splnenia (formálnych a materiálnych) predpokladov pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovaného podľa § 273 CSP, ktorú v dovolaní navodzuje dovolateľ, zjavne v snahe zvrátiť neúspešnosť svojho návrhu na zrušenie kontumačného rozsudku. Prípustnosť dovolania nezakladá ani všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu (resp. jeho právnymi závermi). Pre prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nie je relevantný len subjektívny názor dovolateľa, teda čo on sám z hľadiska svojho (ne)úspechu v spore považuje za právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a ani jeho hodnotenie právneho posúdenia veci súdom.

39. Ak dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP, tak dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 447 písm. f/ CSP. V danom prípade však a priori dovolací súd zistil, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, preto ako celok dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

40. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP). O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

41. Vzhľadom na rozhodnutie o odmietnutí dovolania pre jeho neprípustnosť sa dovolací súd už nezaoberal návrhom dovolateľa na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 444 CSP).

42. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.